

STŘEDOVĚK

- počátek: **476 AD** (_____), konec: **1492** (_____)
- jednotící prvek pro Evropu: _____
- základem hospodářství: zemědělství (trojhonný osevň systém – ozim, jač, úhor); bludný kruh zemědělství
- zlepšení technologií (_____), nová nářadí (_____)
- chov: _____
- pěstování: obilí (_____); luštěniny (_____), zelenina
- hladomor, epidemie (_____)
- společnost: **léno** (= **feudum**) – půda, svrchovaným majitelem panovník; leník = feudál - vazalem krále

FRANCKÁ ŘÍŠE

- území dnešní _____
- zakladatelem: Chlodvík, dyn. Merovejců
- moc panovníka omezena, vliv: majordomové (_____), **Pipin III. Krátký** svrhl Merovejce => králem (dyn. Karlovcí)
- **Karel Veliký** – 800AD korunován _____, rozvoj kultury a vzdělanosti
- **843 verdunská smlouva** => rozdělení: říše západofrancká, východofrancká, Lotharingie

SVATÁ ŘÍŠE ŘÍMSKÁ

- vznik z východofrancké říše 843, spíše zeměpisný pojem – řada drobných knížectví
- první král: **Jindřich I. Ptáčník**
- **Otto I. - 955 b. na řece Lech** – porážka _____ (na straně SŘŘ i Boleslav, český král)
- **Fridrich I. Barbarossa - 1158**, pomoc při dobytí Milána => Vladislav II. královský titul
- boj o investituru = mezi církví a šlechtou o nadřazené postavení při jmenování biskupů; **konkordát wormský** (1122) - volba světská a církevní část (král schválí církevní volbu)

VIKINGOVÉ

- Viking = souhrnný název pro normanské kmeny (= Norman, Varjag)
- v čele: _____, nejvýznamnější postavení ve společnosti: _____
- obchod, řemesla (výroba _____), zaostalé zemědělství (nedostatek orné půdy) => expanze
- Dánové – expanze: Britské ostrovy, pobřeží La Manche (793 vyplnili klášter Lindisfarne; vyplnili _____, vypálili _____, 1066 poraženi anglickým králem Eduardem Vyznavačem => konec expanze)
- Švédové – mocenské centrum: Uppsala; expanze - _____
- Norové – _____
- 1000: **Leif Eriksson** (Nor) – _____

POLSKO

- západní Slované, nejprve drobné státečky mezi _____
- první kníže: **Měšek** (rod Piastovců), manželka: **Doubravka** (dcera _____)
- Boleslav Chrabrý - **1000 arcibiskupství v Hnězdně**, **1025** získá **královský titul**
- správa země: **hradská soustava** - _____
král vládne „z koně“ - _____

UHRY

- Uhři - ugrofinští kočovníci, přijali řadu zvyků od turkotatarských kmenů
- kolem roku **906** **vyvrátili** _____
- **955: bitva na řece Lechu** – _____
- **Štěpán** - dynastie Arpádovců, **1000: arcibiskupství v Ostrihomi**; **1000 Štěpán králem**

KYJEVSKÁ RUS

- první státní útvar východních Slovanů, centra: _____
- sjednotitel Kyjevské Rusi: **Oleg** – 882 dobyl Kyjev => sjednocení
- **Vladimir** – _____

VRCHOLNÝ STŘEDOVĚK

- rozvoj měst (vznik v podhradí, návaznost na antická města, vznik na zeleném drnu)
- privilegia: _____
- správa města: **radnice** (purkmistr, konšelé)
- **cechy** – _____
- vzhled města: _____
- mimo město: _____
- největší města Evropy v době Karla IV.: Cařihrad, Řím; Praha (40 tis. obyvatel, kol. 1000 domů)
- společnost: _____ (vyšší = páni, nižší = rytíři), _____ (farář, biskup, arcibiskup, papež), měšťané, _____, zemědělci, _____
- univerzity: nejstarší: Padova, Bologna (Itálie); Francie: Sorbonna; Anglie: Oxford, Cambridge; české země: _____ (1. univerzita severně od Alp)

BYZANTSKÁ ŘÍŠE

- hlavní město: _____; další města: Soluň, Théby, Korint; _____, v čele: _____
- zánik: **1453 dobytí Turky**
- kultura: ikony (_____), mozaiky, chrám Hagia Sofia

ARABOVÉ

- Arabský poloostrov – poušť; oázy; obchod (_____); beduíni
- **Mohamed** – monoteismus, jediný bůh: **Alláh** (M. jeho prorokem); náboženství = _____, vyznavač = _____, základní text: _____
- prosazení islámu: Mohamed odmítl uctívání bůžků => **622** vyhnán z Mekky = **hidžra**, 630 návrat, Mekka dobytá
- po jeho smrti spory o nástupnictví, skupiny: **šiiité** (_____), **sunnité**
- v čele říše: **chalífa**, jeho zástupce: **vezír**, v čele provincie: **emír**
- povinnosti muslima: _____
- _____ : **mešita**, _____ : **minaret**; svatá válka: **džihád**
- _____

KŘÍŽOVÉ VÝPRAVY

- = vojenská tažení evropských feudálů do pohanských oblastí ve východním Středomoří nebo proti kacířům, vyhlášována _____
- výpravy do Středomoří – **Palestina**, cílem dobytí Jeruzaléma, jeho osvobození od _____
 - 8 křížových výprav + 1 neuznaná papežem (_____)
 - významné bitvy: **1099 dobyt Jeruzalém** křesťany, **1187 bitva u Hattínu** (Saladin poráží křižáky), **1291 – pád poslední křižácké pevnosti pevnosti Akkon**
 - významní účastníci: Fridrich Barbarossa, Richard Lví srdce, český král Vladislav II.
 - důsledek: _____
 - nové rytířské řády: _____

STOLETÁ VÁLKA

- **1337 – 1453**, Anglie X Francie
- příčiny konfliktu: _____
- významné bitvy: **1346 – b. u Crécy (Kresčak)** - výhra Anglie; **1347 – dobytí Calais** Angličany; **1356 – bitva u Poitiers** (Černý princ poráží čtyřnásobnou fr.přesilu), **1415 – bitva u Azincourtu** (vítězství Anglie); **1453 – bitva u Castillonu** - porážka Anglie
- Jana z Arcu – vizionářka, přesvědčila krále o svém poslání; zajata, 1431 v Rouenu upálena
- důsledky: Anglie ztrácí kromě Calais území ve Francii; změny ve vojenství (žoldnéři)
- během války – selská povstání: jacquerie (_____), povstání Watta Tylera (_____)
- Anglie po válce: krize, spory o trůn => 1455-85 **válka růží** – mezi Lancastery a Yorky
- vybití téměř celé vysoké šlechty, vítězně vychází Jindřich VII. Tudor => králem